

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, tri mesece 60 D, en mesec 20 D; za inozemstvo: 240 D. Plačilo in loži se v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 2. decembra 1924.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 143.

Dr. Milan Podgornik.

Kaj mora izvoznik vedeti o uverenjih o osiguranju valute?

1. Kaj je uverjenje?

Interes naše finančne politike zahteva, da izvozniki z onim denarjem, ki ga prejmejo iz inozemstva v plačilo za izvoz pridelkov in izdelkov našega narodnega gospodarstva, ne špekulirajo v inozemstvu v škodo naše dinarske veljave, in da dobiva Narodna banka čim cenejšim potom in redno zadostna tuja plačilna sredstva, ki jih rabi v pokritje raznih dolgov in transakcij v mednarodnem denarnem prometu.

Zato kontrolira naša uprava potom carinaren izvoz spodaj podrobneje označenih predmetov in je v to svrhu uvedla sistem izvoznih uverenj o osiguranju valute: to so potrdila pooblaščenih denarnih zavodov o tem, da je za nameravani izvoz določenih vrst blaga iz naše države na drugi strani zjamčen import denarne protivrednosti (eksportne valute) v državo.

Predpisi o ureditvi teh uverenj se nahajajo v Pravilniku o reguliranju prometa z devizami in valutami, izdanem po Generalnem inspektoratu Min. financ v Beogradu dne 23. septembra 1921 (posebno čl. 16., 17.), nadalje v naredbi istega I. Br. 34.442 z dne 31. decembra 1922 in v drugih naredbah. Nekateri predpisi se tudi periodično objavljajo o priliki izdaje uradnih cenovnikov za blago, namenjeno izvozu (točka 5. spodaj).

Navedena »uverenja« — kakor se ta potrdila nakratko nazivajo v trgovskih krogih — so torej po kakem pooblaščenem jugoslovanskem denarnem zavodu na uradni tiskovini izstavljena kolekovana potrdila, glasom katerih je prenos vrednosti določene vrste in količine blaga, namenjenega izvozu, iz inozemstva v našo državo že izvršen, ali pa vsaj na ta način zjamčen, da je izvoznik-Jugoslovani dobitni banki izročil predpisani revers (obvezo), v katerem se zavezuje, da najkasneje tekom treh mesecev po izvozu blaga odgovarjajočo vsoto eksportne valute (devizo) prenese v našo državo.

Taka »uverenja« se dobivajo proti plačilu male provizije pri tuzemskih denarnih zavodih, ki so pooblaščen za trgovanje z devizami in valutami; ista pa ne predstavljajo izvoznih dovoljenj v ožjem pomenu besede; kajti le-ta so včasih za izvoz nekaterih vrst blaga potrebna neodvisno od tega, ali je za to blago potrebno imeti tudi »uverjenje«. Izvoz predmetov, navedenih na osiguranje valute, je drugače prost. Uverjenje je za te predmete predpisano le, ako znaša vrednost določene pošiljke najmanj 1000 dinarjev. — Tudi obveznost glede plačevanja carine je neodvisna od potrebe, da se za izvoz nabavi »uverjenje«.

2. Izvozni predmeti, navezani na Uverjenja.

Predpisom o uverenjih so vobče podvrženi glavni pridelki in izdelki našega narodnega gospodarstva, in sicer sledeči:

- žito, moka in otrobi;
- živina, živa kakor zaklana (konji, osli, mežgi, govedo, ovce, koze, prašiči); nadalje meso in mesni izdelki, klobase in salama, mast in slanina; čreva, mehurji; sirove, suhe in predelane kože;
- konservirano in suho sadje (slive);
- perutnina in jajca;
- konoplja in predivo;
- drva, lesno oglje, les in vsako-

vrstni lesni izdelki (stavbeni les, hlo-di, trami, rezan les, železniški prago-vi, doge, telegrafski drogi);
f) cement, bavsit in tupina.

3. Dvojna mera Uverenj.

Po svoji obliki in vsebini se razlikujejo Uverenja vnaprej krita (t. j. vnaprej opravdana ali izpričana) od onih Uverenj, po katerih se to kritje šele naknadno nabavi (glasom Obveze).

Uverenja vnaprej krita se izdajajo tako inozemcem kakor domačincem; uverenja po obvezi pa so pridržana jugoslovanskim državljanom.

Osiguranje valute se vrši že z izstavitvijo veljavnega uverenja, kritje (opravdanje, izpričba) pa z dokazanim importom denarne vrednosti v državo.

Primer I.: Uverjenje, izdano o predhodnem kritju:

»(Obrazec Č. 1 B.) Štev. 26.645. — Kreditna banka kot denarni zavod, pooblaščen z odlokom Generalnega inspektorata I. B. 13.100 od 3. nov. 1921. leta, da sme prodajati in nakupovati devize, trdi s tem »Uverenjem«, da ji je gospod Antonio Ponti, državljani Italije, iz Milana, prodal danes devizo v znesku 10.000 ital. lir po tečaju 370 za Din 37.000, z besedami: Trideset sedem tisoč dinarjev.

Vsoto 37.000 Din bo imenovani uporabil kot kupnino 8 volov po 4000 Din za 1 komad, in 2 krav po 2500 Din za 1 komad radi izvoza v Italijo.

Vsota v dinarjih odgovarja vrednosti blaga po današnji tržni ceni 1 komad po 4000 Din oziroma po 2500 Din.

S tem se dokazuje, da je osiguranje valute izvršeno.

Maribor, dne 10. januarja 1924.

Kreditna banka, 2 podpisa.

Primer II.: Uverjenje, izdano proti obvezi za naknadno kritje:

»(Obrazec Č. 1 A.) — Štev. 3457. — Ljubljanska kreditna banka kot denarni zavod, pooblaščen z odlokom Gen. inspekt. I. Br. 10.431 od 2. okt. 1921. leta, da sme prodajati in kupovati devize, trdi s tem »Uverenjem«, da ji je g. Ivan Mihevc, državljani Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, izvoznik-proizvajalec iz Kočevja, dal danes Obvezo, da bo v Kraljevino uvozil v roku 3 mesecev inozemske devize v znesku 48.000 Din kot vrednost 100 m³ (po 728 kg na 1 m³), t. j. 72.800 kg, jelovih tramov, po ceni 480 Din za 1 m³, namenjenih izvozu v Italijo.

Vsota 48.000 Din odgovarja vrednosti blaga po današnji tržni ceni 1 m³ za 480 Din (in današnjem borznem tečaju ...).

S tem se dokazuje, da je osiguranje valute izvršeno.

Ljubljana, dne 3. oktobra 1924.

Ljubljanska kreditna banka
2 podpisa.

V obeh primerih se uverenja lahko poljubno izstavljajo za dinarsko ali pa za kako tujo veljavo. O opravdanju govorimo spodaj (toč. 7—10.).

Vsako uverjenje je uporabljivo za izvoz le tekom dveh mesecev po dnevu izstavitve; v kolikor uverjenja tedaj niso izrabljena, zastarajo.

Uverjenje po gornjem vzorcu I. je izdano v korist inozemca; takemu izvozniku banka ne sme izdati uverenj po vzorcu II. Izvoznik-inozemec, ki želi uverjenje, ga dobi le, ako vsako-

Pravna naslednica podružnic avstro-ogrske banke na našem ozemlju je država, a Narodna banka je samo pooblaščenka naše države za likvidacijo.

Neka slovenska hranilnica je vložila tožbo proti Narodni banki kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, podružnici v Mb., s tožbenim zahtevkom, ki gre za ugotovitvijo, da njena terjatev napram tožiteljici iz podrobnosti naštetih zadolžnic podružnice avstro-ogrske banke, podružnice v Mb., ne obstoji.

Sodišče pa je izreklo, da je prava naslednica avstro-ogrske banke država, a Narodna banka da je le pooblaščenka po državi, da stvar likvidira. Toženki torej nedostaja pasivne legitimacije za tožbo.

Temeljno izhodišče za rešitev tega vprašanja je bila sodišču uredba od 27. junija 1921, št. 235 (Uradni list št. 88-1921, št. 432), razglašena v »Službenih Novinah« od 16. jul. 1921, št. 156, ki je sedaj zakon o pooblastitvi ministrskega sveta, da izvrši likvidacijo avstro-ogrske banke, od 31. dec. 1921, št. 373 (Uradni list 115-1922, št. 804), razglašen v »Službenih Novinah« 31. dec. 1922, št. 243. S tem zakonom je pooblaščen vlada kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, da sme ukreniti vse za čim prejšnjo likvidacijo avstro-ogrske banke, izvršitev pa je poverjena ministru za finance. Tako je dovolj jasno povedano, da naj vrši likvidacijo imenovan minister za finance, ki ima torej pravico, da sklepa pogodbe z likvidatorji avstro-ogrske banke. Iz tega sledi, da so odločilni in upoštevani vsi koraki in vse mere, ki jih je ukrenil v tem pogledu minister za finance, ministra od 4. apr. 1923, br. 13.000. bodisi po sebi, bodisi še posebej pooblaščen po ministrskem svetu in v smislu čl. 2. o organizaciji ministrstva za finance od 25. febr. 1919, št. 54 (Ur. list 11-1920, št. 45). Veljavna je torej odločba od 20. julija 1921, št. 288 (Ur. l. 112-1921, št. 568), priobčena v »Služb. Novinah« od 27. avg. 1921, št. 189, br. 8307, ki si jo

je usvojil in jo potrdil ministrski svet in veljavno je tudi rešenje istega Predpisa te odločbe in tega rešenja pa soglasno določajo nad vsak dvom jasno in določno, da je izvršiti vso likvidacijo na korist in breme naše države. Isto razodeva tudi dopis generalnega inšpektorata finančnega ministrstva od 28. decembra 1923, br. 49.393, ki izrecno poudarja, da vrši Narodna banka »naplato« celokupnih aktiv bivše avstro-ogrske banke v naši zemlji na račun ministrstva za finance, pa ne na svoj račun. V istem smislu govori tudi dopis istega inšpektorata od 22. januarja 1924, br. 43.847. Pomotni so torej vsi zaključki, ki jih tožiteljica izvaja temeljem posameznih določb, iztrganih iz celote. To velja zalsti glede prevzema zemljišč, zgradb in inštalacij podružnic avstro-ogrske banke v likvidaciji, kar jih je na našem ozemlju. Vse je kupila pogodbenim potom naša država ter je prešla lastnina na našo državo s 1. aprilom 1921, država pa prenese vse našete zgradbe in inštalacije na Narodno banko, ki plača državi določno kupno ceno. Likvidacija imenovanih podružnic je nadrobno urejena zlasti s temeljnim predpisom, da prevzema država celokupna aktiva podružnic v svojo korist, enako pa celokupna pasiva podružnic v svoje breme. Na tej podlagi so bila tudi na mestu navodila in pooblastila, dana Narodni banki, v rešenju od 4. aprila 1923, br. 13.000, ki niso potemtakem v nobenem nasprotju s predpisi odločbe, pa tudi ne nasprotujejo točki XI. predhodnih določil zakona o Narodni banki od 26. jan. 1920, št. 143 (Ur. l. 34-1920, št. 142), ker se tukaj obeta prejem podružnic po Narodni banki s pogoji, ki se določijo v sporazumu med vlado in Narodno banko, kar se je tudi zgodilo slovom navedene odločbe finančnega ministra. Država je torej slej ko prej

krat položi devizo (ček itd., glej spodaj) v kritje, oziroma mora banki naročiti, da iz njegovega računa tuje veljave uporabi (proda) iz inozemstva izvirajočo devizo, kakor to predpisuje pravilnik. V teh primerih je državi še pred izdajanjem uverenja zasigurno uvoz cele devize, dasi še ni gotovo, v kateri meri bo izvoznik svoje uverjenje izrabil.

Pri uverenjih po vzorcu II. pa »počiva« obveznost, prevzeta po jugoslovanskem izvozniku, toliko časa, da ne izvozi blaga. Za izvoz ima dva meseca časa. Po izvozu pa ima razen tega še vsakokrat tri mesece časa za nabavo kritja (opravdanje). Pa tudi kritje mu je treba nabaviti le v toliki meri, kolikor je faktično izvozil blaga. Ako se na gornje uverjenje izvozi 7280 kg tramov, kar odgovarja 10 m³, tedaj bo treba uverjenje tekom treh mesecev opravdati za 3800 Din. Ako je izvoz bil ocarinjen dne 20. jan. 1924, se mora kritje nabaviti najkasneje do 20. aprila 1924.

Po preteku dveh mesecev od dne izstavitve označi carinarna vsako pri njej deponirano uverjenje z opazko: »Zastarelo« in ga nato v posebnem seznamu s sličnimi drugimi uverenji vred vrne banki izstaviteljici. Uverjenja, ki so že pred potekom tega roka bila izčrpana, označi carinarna kot »Izčrpana« in jih enako vrne banki. Prejeta uverjenja pregleda banka in,

v kolikor so že vnaprej krita, ali pred prejemom kritja, jih definitivno odloži in shrani v arhivu. Glede ostalih uverenj po vzorcu II. pa mora banka kontrolirati nabavo kritja po izvozniku. Ako se bliža trimesečni rok zapadlosti, opominjajo banke navadno izvoznika, naj skrbi za pravočasno kritje. Ako pa tudi tedaj še ne krije uverjenja v izmeri, v kateri je izrabljeno, mora banka po obstoječih predpisih v posebnem seznamu periodično vse take zamudnike naznaniti Generalnemu inspektoratu, ki jih da nato citirati pred njihovo kompetentno davčno oblastvo. Tam mora izvoznik svojo zamudo opravičiti. Za slučaj, da izvoznik po nemarnosti ali drugače po lastni krivdi ne izpolni obveznosti kritja, mu pretjo po pravilniku kazni, ki jih določa Generalni inspektorat.

Izvoznik, ki svojega uverenja ne more pravočasno zadosti kriti, naj se s svojo prošnjo obrne na Generalni inspektorat, da mu isti podaljša rok za nabavo kritja ali pa, da ga deloma ali celotno razreši obveznosti, nastalih iz podpisane »Obveze«. Banke, ki bi ne kontrolirale vrnjenih uverenj v pogledu pravočasnega kritja, se izpostavljajo kaznovanju od strani finančnega oblastva in izgubijo morebitno tudi pravico za trgovanje z devizami in valutami, s tem pa tudi pravico za izdajanje uverenj. (Dalje sledi.)

do končane likvidacije upnica in dolžnica z ozirom na vsa aktiva in pasiva avstro-ogrške banke oziroma njenih podružnic na našem ozemlju; ona bi torej bila prava toženka v navzočem sporu, nazor, ki je usvojen tudi v objavi Narodne banke pod št. 29.920 (Ur. list 39-1923, št. 268).

Potemtakem je skoraj ob sebi umevno, da Narodna banka v medsebojnem dopisovanju s tožiteljico ni posebej odklanjala svoje pasivne legitimacije. Tega celo ni bilo treba z ozirom na odločbo od 20. jul. 1921,

št. 288 Ur. l., po kateri je bila pooblaščenca, da izvrši likvidacijo na račun države, temmanj, ker je bila ta odločba pravilno razglašena in je morala tudi tožiteljici znana biti. Ker se je torej izkazalo, da terjatev, o kateri se zahteva razsodba, ni Narodne banke, temveč od države, tožena Narodna banka ni pasivno legitimirana za ta tožbeni zahtevek, pa si te legitimacije tudi ni mogla pridobiti s kakršnimikoli enostranskimi svojimi izjavami.

rst.

F. P.

Narodnogospodarski pomen nove proge Ormož — Murska Sobota.

Nova proga Ormož—Ljutomer—Murska Sobota je odprla nova pota naravnim zakladom, ki jih nudi ozemlje ob celi progi, ki pa v svoji celoti niso niti dovolj poznani domačinom, kaj šele vnanjemu svetu. Vnanji svet pozna povečini le slovečo vinsko kapljico »Ljutomerčana« in »Jeruzalema« ter ostali izvrstni pridelek tega dela vinorodnih Slovenskih Goric. Znanje so tudi bolj kot vzorna konjereja, sloveče konjske tekme v Cvenu pri Ljutomeru. Takoj po osvoboje-nju Prekmurja se je mnogo govorilo o naši slovenski žitnici oziroma slovenskem Banatu, ki sega tudi tostran Mure na Mursko polje, kamor spada seveda tudi levi breg Mure. In slavlila se je z osvobojenjem Prekmurja tudi obilica plemenitega sadja, ki se rodi v zgornjih delih Prekmurja. Vsi ti naravni zakladi tvorijo povečini že zadnji del narodnega gospodarstva na tej lepi slovenski zemlji, ki je po svojstvih njene lege in tal ločimo v: Slovenske Gorice od Ormoža oziroma Ivanjkovcev do Ljutomera, Mursko polje od Ljutomera preko Veržaja in Mure blizu do Murske Sobotice in gorjenj del malogrškega Prekmurja. Prvo omenjeni del je bolj znan pod imenom Prlekija, ali kakor ga radi nazivajo, kraljestvo Prlekov.

Že prvi del te zemlje, »Prlekija«, krije v svojem naročju, poleg zgoraj navedenih, še druge, manj znane in še manj izkoriščene naravne zaklade. Predvsem pride tu v poštev premog. Že pogled na svojstvo zemlje ob prvem delu proge nam razodeva, da se nahajamo tu na malem svetu črnih diamantov. Že dosedaj, ko je bil ta del odrezan od vnanjega sveta, so na več krajih poskušali srečo s kopanjem premoga. Dosedaj so se ti poskusi posrečili v Veličanih, Ključaroveh, Sodincih in Preseki. Novi progi sta najbližja premogokopna kraja Veličane in Preseka. Na bližnji hrvatski meji se nahaja tudi premogokop Ledanje Donje, od koder se prevažajo rjavi premog po žičnostebni železnici na kolodvor v Ormož. Vsi ti premogokopi, ki so dozda za silo vegetirali, so z novo železnico pridobili na svoji veljavi in odkriva se jim brezdvomno najboljša bodočnost, ki bo mogla izredno povzdgniti vso podravsko in pomursko industrijo in veletrgovino.

Tuji so izsledili v teh krajih tudi nafto (petrolej) in kdo ve kakšna presenečenja nas tu še čakajo.

Gospodarski in prometni preobrat z ozirom na zvezo z Ljutomerom in Gornjo Radgono se bo delil na progo Ljutomer—Ormož—Pragersko—Maribor in Ljutomer—ob avstrijski meji—Maribor. Za pretežnost na eni ali drugi del bode odločilne važnosti uvidevnost železniške tarifne politike. Tu bo imela država priliko tekmovati z Avstrijo. Zeleti je, da smo tu budni in aktivni, da ne zamudimo ugodnega momenta.

Velike važnosti za gradbeno industrijo je zlasti v Ljutomerskem okraju zelo razvita opekarska industrija, ki se ni mogla dosedaj, kljub svoji izdatni kapaciteti, zbog neugodnih prometnih razmer uspešno razvijati. Nova proga je tudi nji odprla pot v vnanji svet.

Do svoje veljave pride tudi Ormož s svojo, že sedaj razvito industrijo (elektrarne, žage, opekarne, usnjarne, umetni mlini itd.).

Za danes le še mimogrede vpraša-

nje gravitacije nove proge. Kam bo glavni promet bolj gravitiral, ali levo proti Hrvatski, ali desno proti Sloveniji, ali proti Avstriji? Na ta vprašanja je danes težko odgovoriti, ker je to ne malo odvisno od razvoja političnih razmer, v glavnem pa od tarifne politike. Naravna gravitacija bi bila proga Maribor—Ljubljana. Gotovo je, da bo radi te železnice proga Dol. Lendava—Čakovec mnogo izgubila in da bo proti Ogrski zopet pridobila, ako se zveže z novo progo. Naša trgovina in industrija naj nikar ne pozabita, da treba takoj pričeti resno računati z novo železnico, kajti tudi tu se bo uresničil pregovor: kdor pre-je pride, ta preje melje!

Navijalci cen.

Trgovci z dežele nam piše: Ko čita človek v Uradnem listu obsodbe radi bagatelnih prestopkov proti povsem zgrešenemu zakonu o pobijanju draginje, se nehoti spomni na stari pregovor: »Nedolžne se obesa in ubijalce izpušča!«

Poglejmo enkrat malo bližje, kdo je pravzaprav največji navijalec cen? En zaboj vžigalic s 5000 škatlicami stane danes 4700 Din. V trgovini ali trafikant, kjer so že v drugi ali tretji roki, se smejo prodajati škatlica po 1 Din. Tako zaslužijo dva ali trije trgovci ali trafikanti nazadnje pri škatlici, beri in reci, 6 para! Država pa vzame od škatlice nič manj kot 66 para! To je 66%, dočim zaslužita trafikant ali mali trgovec oba komaj po 1%, kar ni niti za davek!

Poglejmo, kako je pri drugih najnujnejših potrebščinah, katere mora imeti najbednejši bajtar, delavec ali sestrada: inteligent: sol, petrolej, sladkor. Na 1 kg soli imamo 1.50 Din monopolne takse, na liter petroleja 3.50 Din, na sladkor 5 Din trošarine!

Na Angleškem skrbi država za to, da so v prometu ravno ti predmeti kolikor mogoče po nizki ceni in ne nalaga na nje nikakršnih taks, da zadovolji in omogoči življenje najširšim masam ljudstva! Pri nas je to ravno nasprotno!

Najlepša in najdelikatnejša je pa zadeva s sladkorjem. Dnevno čitamo po raznih listih, o velikanski produkciji sladkorja v naši državi, trdi se, da se ga bo več tisoč vagonov izvozilo. Zato se zdi uprav absurdno, da je država nastavila uvozno carino na sladkor, tako da je inozemska konkurenca izključena, ker, ako bi država ukinila uvozno carino, bi kupili češki sladkor za 1.50 Din ceneje kot domači, kljub velikanskim prevoznim stroškom iz Čehoslovaške.

Kaj pa je z moko in mlevskimi izdelki? Banaški magnati in producenti, največ židovski spekulant, so začeli dvigati cene kruha! Brez dvoma se ne more nikdar odobravati tega, da bi se z naredbo, ki ima namen pobijati cene moki, hotelo pomagati do nezasuženih dobičkov posameznikom, vsekakor bi pa bila sveta dolžnost vlade, da dovoli znižanje splošne tarife za prevoz žita v naše kraje. Taka naredba, katere bi se smel posluževati vsakdo, bi gotovo vplivala na cene moki in povzročila pocenitev kruha, kar bi najlepše in najblagodejnejše vplivalo na maso ljudstva.

Dajte ljudstvu možnosti do eksistence, pa bo vladala zadovoljnost v državi, ki je že od narave obdarjena v zadostni meri z vsem dobrim in potrebnim. S tem se bo samo ob sebi ubilo protidržavno, komunistično in revolucionarno gibanje in država bo srečna, ker so ji dani vsi pogoji za to!

Prispevki za delavsko zbornico.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani nas naproša za priobčenje sledeče objave:

Na podlagi naredbe ministrstva socialne politike od 12. septembra 1924, št. C 49, se bo na podlagi § 62. zakona o varstvu delavcev in člena 146. finančnega zakona za leto 1924/25 počenši s 1. septembrom 1924 predpisoval prispevek za začasno delavsko zbornico za Slovenijo v Ljubljani dnevno v iznosu 1/2% zavarovalnega dnevnega zaslužka, ki služi za podlago pri odmerjenju prispevka za zavarovanje za slučaj bolezni, odnosno v višini 8 1/3% za zavarovanje za slučaj bolezni.

Prispevek za delavsko zbornico se bo predpisoval samo za one osebe, ki so dolžne biti zavarovane za slučaj bolezni in nezgode in so uvrščene v VI. in višje mezdne razrede. Za one osebe, ki so uvrščene v I. do všteti V. mezdni razred, se ta prispevek ne bo predpisoval.

Prispevek za delavsko zbornico znaša na teden (za 6 dni) za mezdni razred: VI. 8.18, VII. 0.20, VIII. 0.24, IX. 0.29, X. 0.35, XI. 0.42, XII. 0.50, XIII. 0.60, XIV. 0.72, XV. 0.87, XVI. 1.02, XVII. 1.20 Din.

Ta prispevek je dolžan plačevati delodajalec, vendar ga sme v celoti odtegniti od delojemalčevega (zavarovalničevega) zaslužka.

Prispevke za delavsko zbornico bo predpisoval po odredbi ministrstva socialne politike okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani mesečno za nazaj istočasno s prispevki za zavarovanje za slučaj bolezni in nezgode ter za posredovalnico za delo (borzo dela). Plačane prispevke bodo nakazovali okrožni uradi osrednjemu uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu, le-ta pa pristojnim delavskim zbornicam.

M. Savič:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

55. Naša produkcija bokastega stekla.

Bokasto steklo se izdeluje v naši državi v tovarnah v Paračinu v Srbiji, v Hrastniku, v Straži in v Zagorju v Sloveniji.

V Srbiji je pričela obratovati v šestdesetih letih preteklega stoletja steklarna v Jagodini, ki je prenehala obratovati v 90 letih.

Pred vojno se je ustanovila srbska steklarna v Paračinu, ki se je lepo razvijala in pokrivala konzum stekla v Srbiji. Ob priliki nemškega umika iz Srbije je bila tvornica tako opustošena, da se je morala obnovljati do 1. septembra 1921, ko je pričela znova poslovati. Najprej je imela v obratu le eno peč s pritliklinami. V tej peči izdeluje vse vrste prozornega stekla, tudi finejših vrst. Poleg tega izdeluje tudi stekleno opeko, navadno ali žlebasto. Na dan izdelava približno en vagon stekla. Od barvastega stekla izdeluje steklenice za mineralno vodo po 0.7 l in kozarce. Poleg tega je tovarna pred kratkim montirala novo kadno peč, s katero se bo dnevna produkcija zvišala za 24.000 steklenic. Pesek dobiva iz Stalača, apnenec iz okolice, amonjakovo sol iz Lukavca in Glauberjevo sol iz Hrastnika, a kemikalije iz inozemstva. Steklarski delavci so inozemci, večinoma Nemci. Treba bo še dolgo časa in smotrnega dela, da se usposobijo domači delavci za izdelovanje stekla, osobito za napihovanje žarečega stekla, ki je eno najtežjih del in katerega se je treba učiti z malega. Tovarna v Paračinu je last Beogradske zadruge v Beogradu. Tovarna ima vodno turbino in električne stroje ter je tudi sicer najmodernejše urejena, z elektriko za razsvetljavo preskrbljuje tudi mesto Paračin.

Steklarna v Hrastniku, kakor tudi ona v Straži in v Zagorju, je last zjedninjenih steklarn d. d. preje Viljem Abel v Zagrebu.

Steklarna v Hrastniku se je osnovala l. 1857. Leži v bližini postaje Hrastnik na progi Zagreb-Ljubljana in ima tri peči z vsemi pritliklinami. Ena teh peči je kadna, ki se ogreva s štirimi generatorji sistema Hele. Dela neprestano in ima 11 delavskih mest. V tej peči se izdeluje steklo za male steklenice (flakone). Pesek dobiva tovarna iz Sevnice in Brežic, apno iz Hrastnika, droben premog iz Hrastnika, sodo iz Lukavca in glauberjevo sol iz Hrastnika. Peč je urejena na prelivanje starega stekla. Tako steklo je olivno zelene barve. Delo je deloma mehansko. Tovarna ima 7 strojev za pogon z zgoščenim zrakom. V označeni peči se izdelujejo steklenice za razna mazila, plavila, zdravila, kemikalije in kemične preparate. Ker nima tovarna za take steklenice dovolj odjemalcev v tuzemstvu, in je izvoz težaven, se uporablja peč tudi za izdelovanje večjih steklenic, kar ni lahko. Peč se ne more preurediti za izdelovanje večjih steklenic, ker nima tovarna prostora.

Lučna peč ima 14 luči v dveh vrstah, vsega skupaj 14 delavnih mest. Kuri se s tremi Helerjevimi generatorji. V tej peči se izdeluje zeleno in belo steklo v glavnem za medicinske cevi, cilindri za svetilke itd.

Od sirovin se nabavlja pesek v Lipiku in Pakracu v Slavoniji, a za belo steklo v Habihštajnu na Češkem in Hohenboku na Saškem. Zelene in bele steklene črepinje se kupujejo v inozemstvu.

Tovarna v Hrastniku ima dvoje vodnih turbin s 18 in 7 konjskimi silami. L. 1920. si je uredila oddelek za slikanje stekla po Hajdarskem vzorcu. V tovarni je pri polnem obratu zaposlenih 450 delavcev. Tovarna oskrbuje tudi opletanje steklenic. Opletajo steklenice delavci po domih (20—50). Na mesec izdelava 23 vagonov in sicer 15 vagonov zelenega in 8 vagonov belega stekla. Pri polnem obratu bi izdelala na mesec 25 vagonov zelenega in 10 vagonov belega stekla.

Tovarna v Zagorju je last trboveljske premogokopne družbe, katere jo je dala v najem. Naprave so stare in se ne morejo več modernizirati. Tovarna je bila osnovana l. 1858. in ima sedaj tri lučne peči, vsako s 12 delavnimi mesti. Oddaljena je od normalne železnice 2.5 km in je zvezana z njo z ozkotirno železnico. Pri polnem obratu izdelava 15, sicer pa 12 vagonov stekla na mesec. Zaposluje 360 delavcev. Sirovine dobiva iz Češke.

Tovarna Straža se nahaja pri Rogatcu. Osnovana je bila leta 1861. Pesek dobiva iz okolice, premog iz lastnega premogovnika v bližini, ki ima 4500 kalorij, črepinje iz inozemstva, živec iz Nemčije in s Češkega. Izdeluje samo steklenice za vino, pivo in kisle vode, in sicer 12 milijonov na leto od leta 1922. naprej, ko je bila modernizirana in preurejena. Pri polnem obratu zaposluje 400 delavcev.

(Dalje sledi.)

Promet.

Telefonski promet Ljubljana-Sušak.

Z ozirom na pritožbe interesentov glede nedostadne telefonske zveze s Sušakom, o kateri smo govorili tudi v našem listu je prejela Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani o telefonskih zvezah s Sušakom nastopno uradno pojasnilo: »Telefonski promet z Zagrebom je radi nezadostnih zvez otežkočen in za časa borze tako velik, da navadnih razgovorov pošta Ljubljana 1 ne more sprejemati in je prisiljena celo nujne razgovore pogosto črtati. Saj so v tem času celo službeni in državni razgovori zabranjeni. Razumljivo je tedaj, da je dobiti zvezo s Sušakom še težje in to tembolj, ker je Zagrebu telefonska zveza s Sušakom na razpolago le od 9. do 9.30, od 12. do 12.30, od 14. do 15., od 15.30 do 16.30 in od 18. ure dalje. Ljubljana ima sicer z Zagrebom dva voda: dravski vod, ki za Sušak ne pride v poštev, ker je preslab in vod 3025. Zadnji pa je Ljubljani na razpolago dopoldne od 10. do 12. ure (takrat pa Zagreb nima zveze s Sušakom) in od 16. do 17. ure. Zagreb ima zvezo s Sušakom od 15.30 do 16.30 ure, torej

je mogoče v Ljubljani govoriti s Sušakom edino v času od 16. do 16.30 ure. — Iz tega uradnega pojasnila je razvideti, da telefonskih organov ne zadene nobena krivda, ako je telefonski promet Ljubljane s Sušakom v tako desolatnem stanju, da je za časa borze vsak promet s Sušakom skoro nemogoč in da je odvisno samo od velike sreče, ako se tu pa tam vendar dobi zveza s Sušakom. Edina od pomoči bi bila tu pač samo nova telefonska zveza Ljubljane s Sušakom. Sušak je postal za Ljubljano in Slovenijo sploh tako važno trgovsko izhodišče, osobito odkar so slovenski interesi dobili tam skladišča, da je nujno potrebno in v vitalnem interesu slov. trgovine, da se postavi čimprej brezhibna telefonska zveza Sušaka s Slovenijo. Dosedanje razmere glede te zveze so nevdružne, od njih trpi naša pridobitnost nepopravljivo škodo.

Kavcija pri naročevanju železniških vagonov. — Generalna direkcija državnih železnic je pred kratkim odredila, da se oproščajo polaganja kavcije pri naročevanju vagonov (200 Din za vagon) rudniki, državna podjetja in oblasti, lastniki industrijskih tirov, vsi podjetniki, ki rabijo dnevno več nego pet vagonov, kakor vse firme, katerim je železniška direkcija priznala, da zalagajo pri naročevanju vagonov depozite in končno vse osebe, ki naročajo vagona za pretovorjenje blaga iz ladij.

Tovorni roki. — Na šest ur skrajšane natovorne in raztovorne roke, ki so sedaj v veljavi, je generalna direkcija državnih železnic z razpisom z dne 17. novembra t. l. pod št. 21.232 razveljavila. Ta razpis stopi v veljavo dne 15. decembra t. l. Od tega časa dalje veljajo natovorni in raztovorni roki, ki so določeni v »Začasni tarifi del II. za prevoz robe itd. na progah beogradske direkcije« z dne 1. julija 1922. (Odsek B, točka 11. (2) stran 19., odnosno v »Dopolnilih in izpremembah železniške tarife za prevoz robe« del I., oddelek A in B od 1. julija 1922. Odsek D, točka 11 A (2) — stran 16. — Izjemo tvorijo postaje na progah sarajevske direkcije in one postaje posameznih direkcij, za katere direkcije same spriso izrednih prilik začasno skrajšajo tovarne roke. — S tem je ustrezno ponovnim zahtevam naših gospodarskih krogov, ki so se s Trgovsko in obrtniško zbornico v Ljubljani na čelu vedno borili za to, da se ukinejo vse izjemne določbe, kolikor niso upravičene vsled izjemnih prilik.

Telefonska centrala v Cerknici. — Dne 10. novembra t. l. je bila otvorjena pri pošti in telegrafu v Cerknici telefonska centrala z javno govorilnico za krajevni in medkrajevni promet z omejeno dnevno službo.

Trgovina.

Vidiranje izvornih izpričeval za izvoz na Poljsko. — Poljski generalni konzulat računi že nekaj časa za vidiranje izvornih izpričeval 1% fakturnega zneska, najmanj 75 Din, največ pa 750 Din. — Od raznih strani dobivamo pritožbe, da se ta pristojbina jako izpreminja. Bilo bi v interesu zagrebškega konzulata samnega, da bi vse izpremembe sproti objavljali v strokovnem časopisu, da bi te izpremembe ne dajale povoda za upravičene pritožbe. V ostalem dvomimo, da bi pobiranje tako visoke pristojbine pospeševalo razvoj medsebojnih trgovskih stikov, ker bo naša država že za dosego enakomernosti konkurenčnih pogojev brez dvoma prisiljena, da poseže po rektorskih sredstvih.

Prodaja starega železa in karbidnih kant se bo vršila dne 18. decembra t. l. pri ravateljstvu državnih železnic v Sarajevu. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Kuhinjske vage. — Minister za trgovino in industrijo je z razpisom z dne 14. novembra t. l. odredil, da se po preteku šestih mesecev od 29. novembra 1924.

računjeno, kuhinjske vage ne smejo prodajati in ne uvažati, ako nimajo na podstavku vlitiga napisa: vaga za kučo. Take vage, ki se ne morejo cementirati, se ne smejo porabljati v javnem prometu.

Draginjska indeksna številka na Ogrskem je znašala sredi novembra t. l. 21.147 točk napram 21.222 točkam koncem meseca oktobra t. l.

Akeija za pocenitev kruha na Francoskem. — Francoski poljedelski minister je predložil dne 21. novembra t. l. parlamentu zakonski načrt, ki naj pospeši pocenitev kruha. Minister predlaga, da se v ta namen povrne mlinom za uvoz žita plačana carina, da se ukine pobiranje prometnega davka od prometa z moka in žitom in končno, da država nakupi iz lastnih sredstev večje množine žita in moke.

Bolgarska trgovska bilanca. V prvih osmih mesecih leta 1924. je Bolgarska uvozila za 3623 (prejšnje leto v prvih osmih mesecih za 3204), izvozila pa za 2655 (2056) milj. levov blaga.

Indeksna številka za francosko veletrgovino se je v mesecu oktobru t. l. dvignila na 507 točk napram 496 točkam v septembru in 487 točkam v avgustu. Najbolj so se podražili tekstilni izdelki in sicer od 672 točk na 701 točko.

Prepoved uvoza lesa v Švico. — Ker so v zadnjem času časopisi priobčili razne tudi protislovne vesti o prepovedi uvoza lesa v Švico, objavlja švicarski konzulat v Zagrebu, da je Eidg. Volkswirtschaftsdepartement v Bernu dne 17. oktobra t. l. odredil, da je do nadaljnjega prepovedan prost uvoz stavbenega lesa in drv (Bau- u. Nutzholz) iz sivega iglastega drevja iz postavke 230. švic. uvozne tarife, dočim se ostale vrste morejo prosto uvažati. — Za uvoz lesa iz iglastega drevja je potrebno dovoljenje sekcije za uvoz in izvoz narodno gospodarskega departementa v Bernu.

Denarstvo.

Cenovnik za zavarovanje valute ob izvozu blaga. — V Službenih Novinah z dne 29. novembra t. l. je objavljen nov cenovnik za zavarovanje valute ob izvozu blaga, ki velja za čas od 1. do 15. decembra. Od prejšnjega se sedanji cenovnik razlikuje v nastopnih postavkah: 1. pšenica, natovorjena na postajah v Srbiji in Bosni za 100 kg: sedaj 320 Din, preje 310 Din; natovorjena na ostalih postajah: sedaj 370 Din, preje 360 Din; 2. Bela moka za luksuzno pecivo, zdrob, sedaj 580 Din, preje 550 Din; 3. bela moka za luksuzno pecivo št. 9.: sedaj 580 Din, preje 540 Din; 4. jajca sveža (zaboj s 1440 jajci): sedaj 2000 Din, preje 1500 Din; 5. drva za kurjavo: sedaj 2000 Din, preje 2200 Din; 6. lesno ogelje: sedaj 800 Din, preje 900 Din; 7. stavbni les bukov, razžagan in obtesan: oparjen sedaj 700 Din, preje 750 Din.

Kovan drobiž. — Ministrski svet je pooblastil ministra za finance, da v promet kovan drobiž in sicer 50 milijonov komadov po 50 para, 75 milijonov komadov po 1 Din in 50 milijonov komadov po 2 Din. — Kovinska zmes tega drobiža bo vsebovala 25% nikla in 75% bakra. — Težki bodo novci za 50 par po 2.5 grama, za 1 Din po 5 gramov in za 2 Din po 10 gramov.

Ureditve prometa z devizami in valutami. Ministrski svet je spremenil čl. 28. pravilnika o ureditvi prometa z devizami in valutami. Ta člen se glasi sedaj: »Za kritje stroškov pri kontroli in ostalih izdatkov, ki so v zvezi z izvajanjem odredb tega pravilnika, morajo vse pooblašene banke položiti za prvo leto vnaprej 2% od vplačanega kapitala, tako da maksimalna svota ne more prekoriti 100.000 Din letno, za vsa sledeča leta pa po 1% vnaprej tako, da maksimalna svota ne prekorita 50 tisoč dinarjev letno. Banke morajo položiti te svote neposredno pri Narodni banki v korist računa fonda za kontrolo trgovine

Izvoz rumunskih vin. — Rumunski ministrski svet je sklenil, da se smejo od 1. novembra t. l. proti plačilu izvozne carine izvažati iz Rumunije nastopna vina: 1. Vina boljše kvalitete, ki se označujejo s »cigaja alba, španska i merinos«. Na ta vina znaša izvozna carina po 35 lej od kg. 2. Vina slabše kvalitete: curkana in brzaška proti plačilu izvozne carine po 25 lej na kg. — Curkana se pridelava v Transilvaniji, brzaška pa v Dobrudži.

Obrt.

Tečaj za luženje (bajejanje) v Ljubljani. Urad za pospeševanje obrti namerava prirediti za mizarje tečaj za luženje, ki bi se vršil pod vodstvom g. prof. Josipa Tratnika v prostorih mizarске delavnice na Srednji tehniški šoli. Tečaj je za udeležence brezplačen ter se bo pričel v četrtek 11. decembra t. l. in bo trajal tri dni tako, da je udeležba vsakemu omogočena. Interesenti naj takoj javijo udeležbo pismeno ali ustmeno v pisarni urada, Dunajska cesta 22. Obenem opozarja urad mizarje, da namerava prirediti pod istim vodstvom tečaj za detajlno risanje v naravni velikosti, ki bo največjega pomena za naše mizarje. Vsak udeleženec bo moral prinesiti s seboj risalno desko v velikosti 2.10 x 1.10 m. Prijava naj se uradu takoj dopošljejo, pričetek se bo pa udeležencem svoječasno naznanil pismenim putem.

Knjige obrtnih zadrug (prisilnih obrtniških korporacij) niso zavezane taksi po tarifni postavki 167. taksne tarife. — Generalna direkcija posrednih davkov je z razpisom z dne 18. oktobra 1924 pod št. 52.140 odločila, da knjige obrtnih zadrug, zbornice in samoupravnih teles, ki vrše javne posle v imenu države in za državo, niso zavezane taksi, ki se plačuje za trgovske in druge knjige po označeni tarifni postavki.

TA ZNAK

jamči za kakovost in radi tega hitro razprodajo v Vaši trgovini! Ne zamudite izpopolniti Vaše zaloge »ZLATOROG« mila točno in pravočasno!

z devizami in valutami, kamor se plačujejo tudi vse kazni po čl. 27. tega pravilnika. To velja za pooblašene banke od 1. decembra 1924 dalje.

Hranilne vloge v Avstriji. — Hranilne vloge so se v mesecu novembru t. l. izredno pomnožile. Pri dunajskih bankah, hranilnicah in drugih denarnih zavodih so hranilne vloge že sredi meseca novembra t. l. dosegle 2 milijona kron, to je 100 krat več nego so znašala ob pričetku sanacijske akcije. Prirostek na hranilnih vlogah tekom zadnjega meseca je znašal 250 milijard. Denarne krize Avstrija ne občuti in je za potrebe narodnega gospodarstva na razpolago zadosti denarja. Oberstna mera se polagoma znižuje.

Carina.

Nova carinska tarifa na Grškem. — Dne 10. decembra t. l. stopi na Grškem v veljavo nova carinska tarifa. Z novo tarifo stopijo iz veljave vse trgovske pogodbe, katere je Grška sklenila z drugimi državami.

Zvišanje rumunske uvozne carine na sladkor. — Rumunska je uvozno carino na sladkor zvišala izza dne 17. novembra t. l. za 20 zlatih santimov na 1 kg.

Davki in takse.

Emisijska taksa za brezplačne delnice starih delničarjev. Državni svet je dne 6. oktobra t. l. odločil, da se plačuje za brezplačne delnice starih delničarjev poleg emisijske takse po tar. post. 10., št. 3 (2% ali 4%) še 1% taksa po tar. post. 10. pripomba 5., ki se sicer plačuje od kuponov, dividend in tantijem. Ta taksa se plačuje tudi, ako se vrednost brezplačnih delnic krije iz ažijskega dobička.

Reforma dohodnine na Francoskem. — Francoski parlament je v seji dne 16. novembra t. l. sklenil, da se zviša davčni minimum za dohodnino od plač in mezd na 7000 frankov.

Davek na poslovni promet na Poljskem. — Na Poljskem poslujoči zastopniki inozemskih tvrdk plačujejo davek ne le od lastne provizije, ampak od celotnega fakturnega zneska, ako se proda blago iz konsignacijskega skladišča na ime zastopnika. Ako pa se glasi faktura na ime inozemske tvrdke same, plača zastopnik prometni davek samo od provizije.

Davčno okrajno oblastvo v Ljutomeru razglašajo. V smislu čl. 204 fin. zakona z dne 31. marca 1924. U. l. 43/1924. Službene novine št. 75 z dne 1. aprila 1924 se naznanja, da je priredba dohodnine po cenilni komisiji za davčno leto 1924. na podlagi dohodkov leta 1923. za politični okraj Ljutomer izvršena. Davčni zavezanci se opozarjajo, da lahko vpogledajo odmerni izkaz pri pristojnem davčnem okrajnem oblastvu v Ljutomeru in pristojnih davčnih uradih v času od 1. decembra do vstetega 15. decembra 1924. Predpis davkov onim zavezancem, ki v 15 dneh po preteku roka za vpogled odmere ne vložijo priziva ali pritožbe pri davčnem okrajnem oblastvu v Ljutomeru, postane pravomočen. Prizivni rok poteče 30. decembra 1924. Davčni zavezanec ima pravico vpogledati le svojo davčno dolžnost zadevajoče predpisne postavke, za druge pa le, če se izkaže s pooblastilom, da jih je resnično opravičen zastopati v davčnih zadevah. Obenem se vsi davčni zavezanci opozarjajo, da se jim je glede predpisa dohodnine za davčno leto 1924. vposlalo v vročitev potom županstva posebno obvestilo. Obenem se vsi davkoplačevalci opozarjajo, da je večina že na ta predpis dohodnine 1924 na račun plačala odnosno popolnoma poravnala.

Razno.

Za sporazum med hišnimi posestniki in najemniki. Kakor znano poteče sedanji stanovanjski zakon koncem decembra tega leta in ker je razpuščena Narodna skupščina, ki bi edina mogla v kakoli obliki podaljšati veljavnost stanovanjskega zakona, dobe z novim letom hišni posestniki prostost glede razpolaganja stanovanj. Ker bi radi tega znalo priti na obeh straneh do sporov, se je sprožila misel doseči po treznem preudarku med hišnimi posestniki in najemniki sporazum, ki naj bi trajal vsaj eno leto in bi tako odpadla vsaka potreba po izdaji kake nujne nove naredbe glede stanovanj. Da se doseže ta sporazum, sklicuje veliki župan v Ljubljani dogovorno z velikim županom v Mariboru za dne 6. decembra dopoldne pri njemu anketo vseh interesiranih stanovskih organizacij.

Izseljevanje iz Slovenije v mesecu septembru t. l. — V mesecu septembru t. l. se je izselilo iz naše države (iz Slovenije) 896 (40) oseb, od teh 599 (24) moških in 297 (16) ženskih. Po poklicu jih je bilo 48 (5) kvalificiranih delavcev, 136 (12) nekvalificiranih delavcev, 438 (11) poljedelcev, 33 pripadnikov svobodnih poklicev in 241 (12) družinskih članov. Od teh jih je bilo v starosti preko 50 let 27 (2), v starosti od 31 do 50 let 274 (17), od 18 do 30 let 319 (13) in izpod 18 let 276 (8). Po narodnosti jih je bilo 510 (36) Srbov, Hrvatov in Slovencev, 6 (4) drugih Slovanov, 304 Nemcev, 64 Madžarov, 5 Italijanov in 7 raznih narodnosti. Izselilo se jih je 127 (19) v Zedinjene Države, 62 (11) v Kanado, 175 v Brazilijo, 348 (10) v Argentino, 31 v Čile, 58 v ostale države ameriške, 89 v Avstralijo in 6 v Novo Zelandijo. V isti dobi je odpotovalo iz naše države tudi 271 tujih državljanov in sicer 182 državljanov Zedinjenih držav, 21 Madžarov, 18 Čehoslovakov, 14 Poljakov, 6 Italijanov, 8 Bolgarov in 22 državljanov drugih držav.

Podražene pisemske pristojbine v Avstriji. To pot nas je vendar naš severni sosed prehitel. Avstrijska pošta je iz fiskalnih ozirov povišala poštno pristojbino ter jih bo vzlic odločnemu uporabi prizadetih slojev 1. decembra t. l. uvedla. Nič niso zalegli številni protesti in prizivi iz trgovskih krogov, poštna uprava je ostala neizprosna ter določila povprečno 25% podražitev za sedaj samo pisemskega porta. Avstrijska uprava utemeljuje odredbo z dosego zlate paritete, ki pa je dejansko napram predvojnimi tarifom že itak prekoračena. Pomisliti je

namreč treba, da se je območje prejšnje Avstrijske pošte za tuzemski obrat zmanjšalo za dobri dve tretjini in veljajo od leta 1918. pokrajine, s katerimi so najživahnejši prometni stiki v trgovstvu, večinoma za inozemstvo; dogovorov poštinskih ugodnosti pa Avstrija razven z Nemčijo, Rumunijo, Ogrsko, Italijo in Poljsko sploh nima. V ostalem svetovnem prometu bo tarifna postavka za navadno pismo do 20 gr sedaj: 4000 a. kron, za dopisnico: 2.400 a. kron, za tiskovino do 50 gr pa 800 a. kron, poslovni papirji do 250 gr stanejo 4000 a. kron in vzorec do 100 gr 1600 a. kron. Priporočnina bo znašala 4000 a. kron. Istodobno je brzojavna uprava, ki je, kakor znano, v Avstriji sedaj ločena od pošte, »regulirala« svoje tarife ter priznala za našo državo besedno pristojbino: 2500 a. kron, medtem ko je določila vsem ostalim sosednim državam dosti nižje postojanke. Neprijetno je na vsak način, osobito pridobitnim krogom Avstrijske republike božično darilo poštne fiskusa, pa vsaj primerno dobo se je obremenitev občinstva v naprej napovedala ter so prizadeti imeli priložnost cel mesec se pripravljati na dostojen sprejem naloženih bremen. Seveda bo tudi naša uprava vsaj v tem oziru gotovo prav kmalu sledila avstrijskemu vzorcu, samo da dotično odredbo kar čez noč uveljavi in nam prihrani neprijetnosti predmetne kritike.

Ponovna redukcija bančnih uradnikov na Dunaju. Sredi decembra se izvede pri dunajskih bankah nova obsežna redukcija uradništva. Ze sedaj znaša število nameščenec pri večini dunajskih bančnih zavodih polovico prejšnjega staleža.

Čehoslovaški izvoz v mesecu oktobru t. l. — Čehoslovaška je izvozila v mesecu oktobru t. l. za 1461 milj. čeških kron blaga, to je za 33 milj. več nego v mesecu septembru ali za 447 več nego v mesecu oktobru l. 1923. Od tega blaga je šlo: 23.48% v Nemčijo, 21.24% v Avstrijo, 8.25% v Anglijo, 6.96% na Ogrsko, 4.94% v našo državo, 4.02% na Poljsko, 3.89% na Poljsko, 3.66% v Zedinjene države, 3.61% na Rumunsko in 3.04% v Švico.

Adresar za Slovenijo, najnovejši izdaje se dobi v knjigarni »Sava« v Kranju proti predplačilu za 100 dinarjev ali po povzetju, kateremu se priračuni še poština.

TRBOVELJSKI PREMOG, DRVA, KOKS, ANGLEŠKI PREMOG, ŠLEZIJSKE BRIKETE dobavlja

„ILIRIJA“, Ljubljana
KRALJA PETRA TRG 8. Telef. 220.

Plaćilo tudi na obroke!

Ljubljanska borza.

2. decembra 1924.

Blago: Remeljni, 4 m dolž., 6/6, zdravo, dobro žagano blago, fco meja, 2 vag., den. 654, bl. 660, zaklj. 654; hrastovi plohi, I. in II. vrsta, 2.60 m, 53 mm, fco meja den. 1250; deske, 18 mm, I., II., III. fco meja den. 580; hrastovi pragovi, 1.80 m dolž., 24/14, fco naklad. postaja den. 38; hrastovi frizi, 6, 7, 8, 9, fco meja den. 1450; hrastova drva, suha (ogledano), fco meja, 1 vag., den. 29, bl. 30; zaklj. 29. Pšenica domača, fco Ljubljana den. 400; pšenica bačka, par. Ljubljana bl. 455; koroza nova, december, fco Postojna trans. 6 vag., den. 240, bl. 245, zaklj. 245; koroza sremska, fco naklad. post. garanc. bl. 190; koroza srb-ska, par. Beograd, garanc. bl. 180; koroza, februar, marec, p. kasa bl. 190; laneno seme, fco Ljubljana den. 700; otrobi srednje debeli, fco Ljubljana bl. 240. Fižol: ribničan. orig., fco Ljubljana den. 420; ribničan, očiščen, b/n, fco Postojna trans. bl. 520; prepelčar, orig., fco Ljubljana den. 485; prepelčar, očiščen, b/n, fco Postojna trans. bl. 590; mandolon, orig., fco Ljubljana den. 390; mandolon, očiščen, b/n, fco Postojna trans. bl. 490; rjavi, orig. fco Ljubljana den. 410.

Vrednote: Celj. pos. d. d. den. 210, bl. 211, zaklj. 210; Ljublj. kred. banka den. 220; Merkant. banka den. 124, bl. 125, zaklj. 124; Prva hrv. šted. bl. 900; Str. tov. in liv. den. 130, bl. 150; »Split«, an. dr. za cement Portland den. 1470, bl. 1480; »Nihag«, d. d. za ind. i trg. drvom bl. 63.50; 4% kom. zadolžnice Kranj. deželne banke bl. 90.

Tržna poročila.

Ljubljanski trg. Ves pretekli teden je bilo na trgu blaga v izobilju. Podražila se je zlasti zelenjava, potem sadje, kokoši, sladkor, dočim kažejo cene jajc oslabiljenje, odnosno je bilo na trgu prav malo blaga po 3 Din komad. Cene drugim živilom so ostale napram prejšnjemu tednu nespremenjene. Cene zelenjavi: zelje 0.75 do 2.50 Din glava po velikosti, solata endivija 0.50 do 2 Din komad, karfijola 4 do 10 Din komad, paradižniki sveži 12 Din kg (so se zelo podražili), krompir 1.75 Din kg. Sadje: jabolka 3 do 6 Din kg. Perotina: kokoši 35 do 75 Din komad po velikosti. Domači zajci: 15 do 30 Din komad. Sladkor: kristalni 16 Din, kockasti 18 Din kg. Jajca 2.50 do 2.75 Din komad. Cene mesu, masti, slanini, kavi, mleku in drugim živilom nespremenjene. Na trg so prihajale tudi še manjše količine kostanja, ki pa je bil zelo slabe kakovosti.

Kovinski trg sredi novembra.

Ameriški trg je bil v prvi polovici novembra prav dober; železnice so veliko naročile, pa tudi industrija. United States Steel Corporation (steel = Stahl = jeklo) je imela na koncu oktobra za 3,525.000 ton neizvršenih naročil, koncem septembra pa 3,474.000. Tudi trg surovega železa se je oživil, produkcija gre stalno navzgor. Veliko so sprejeli naročil za prvo četrtletje prihodnjega leta, tako da so glede kovinskega trga za bodočnost brez skrbi.

Tudi na evropskih trgih so se začeli kazati znaki boljšanja. Ze zadnjih smo rekli, da ustanovitev nemškega jeklene kartela ne bo ostala brez posledice. Govorili smo tudi o večjem evropskem trustu. To vest sedaj uradno dementirajo. V nemškem jeklenem kartelu združeni producenti hočejo v decembru omejiti produkcijo jekla za 20%, produkcijo polfabrikatov pa za 10%. Cene se bodo zato stabilizirale in to se ne bo pokazalo samo na Nemškem, temveč tudi v eksportni trgovini. Gotovo je, da bodo drugi producenti zvišane cene z veseljem pozdravili, zlasti Belgijci. Seveda, za nas konsumente bo sedaj slabše. V sredi no-

vembra so se zvišane cene že javile: železo v palicah prej funtov 5/15, sedaj že do 6, surova pločevina 6/15, srednja 7/10, fina 8.

Na Angleškem so bila poročila s kontinenta sprejeta z veseljem. Upajo, da poživitev industrije kmalu pride. Producenti hočejo priliko izrabiti in zahtevajo večje cene, a konsum se noče vdati. Čas velikega konsuma še ni prišel in čakajo, kako se bodo razmere razvijale naprej. Kljub utrditvi železnih cen je ostal koks na isti višini kakor prej: dobra kvaliteta 25 šilingov za tono. Produkcija surovega železa je znašala v oktobru 1923 595.700 ton, v letošnjem septembru 569.200, v letošnjem oktobru pa 586.400 ton. Plavžev je delalo na koncu oktobra 171, eden več kakor v začetku meseca. Produkcija jekla: lanski oktober 702.200 ton, letošnji september 645.000, oktober 678.500 ton. Torej se v vsakem oziru bližajo lanski produkciji.

Tudi na francoskem trgu se cene dobro držijo, upajo na ugoden razvoj v bodočnosti. Producenti skrbijo dovoz koks iz Nemčije, ki je od konca oktobra precej prenehal. Trg surovega železa je bil miren, cene trdne: 295—305 frankov za tono doma, 302—312 za inozemstvo iz Antwerpna ven. Tudi polfabrikati so se dobro držali. Isti je položaj v Belgiji in Luksemburški. Tudi tam so šle cene gor; o Belgiji smo že večkrat poročali, kako poceni je prodajala, in ni čudno, da so se producenti v nove cene takoj užitili. Zadnje cene: železo v palicah 560 belg. frankov, tračnice 725, surova pločevina 640, srednja 700, surovo železo 340.

O Nemčiji smo govorili že v uvodu. Omenimo še, da iščejo poleg jeklene industrije tudi druge vrste železne in kovinske industrije koncentracijo; tako bomo o pogajanjih tovarn za izdelovanje cevi. Domače cene: železo v palicah 115 zlatih mark, surova pločevina 126, srednja 140, fina 160—170.

Na Češkem še ni bilo bistvene spremembe. Povprašujejo po polfabrikatih, cene so stare. Pravijo, da se nekatere večje tovarne pogajajo za večja inozemska naročila. Sicer je pa položaj nespremenjen in Čehi še niso zadovoljni z njim.

Najboljši šivalni stroj je edino le

Josip Petelinc-a

znanka

Griffner in Adler

za rodbino, obrt in industrijo

Ljubljana

Pouk v vseh brezplačno. Večletna garancija.

Delavnica za popravila

Na veliko Telef. n. 913 Na malo

Teodor Korn

Ljubljana, Poljanska cesta št. 3

Krovec, stavbeni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacije vodo-vodov

Naprava strelovodov. - Kopalniške in klosetne naprave.

Izdelovanje posod iz pločevine za firnež, barvo, lak in med vsake velikosti, kakor tudi posod (škalle) za konzerve

Kovčeki Rekord

za polovanje, z 1 ali 2 vložkoma, ploščati kovčeki, ladijski kovčeki v vseh velikostih v zalogi pri

IVAN KRAVOS, Maribor

Aleksandrova cesta 13.

Kovčke za vzorce in potnike se izgotovi po naročilu v lastni torbarski delavnici.

TISKARNA MERKUR

Trg.-ind. d. d.

LJUBLJANA

Simon Gregorčičeva ulica št. 13

Tiska časopise, posetnice, knjige, brošure, letake, cenike, pravila, lepake, vse trgovske in uradne tiskovine itd. v eni in v več barvah

Lastna knjigovodnica

Telefon št. 532

Rajna pri poš. ček. zaroda št. 13.106

Veletrgovina A. ŠARABON v Ljubljani

prilporeča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje moko in deželne pridelke raznovrstno rudninsko vodo

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.

CENIKI NA RAZPOLAGO!

Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani.

Objava.

Dobava rezervnih delov za hughesove stroje in raznega gradbenega materiala za brzojavne proge.

(Dir. štev. 37.246/IV-24.)

Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani razpisuje na podstavi členov 86. do 98. zak. o drž. rač. in njegovega pravilnika pismene dražbe in sicer:

- a) Za dobavo rezervnih delov za Hughesove aparate na dan 2. januarja 1925 ob 11. uri dop.
- b) za dobavo gradbenega materiala za brzojavne proge na dan 3. januarja 1925 ob 11. uri dop. in
- c) za dobavo 1500 kg raznih oljnatih barv in 500 kg firneža na dan 5. januarja 1925 ob 11. uri dop.

Dražbe se bodo vršile v sobi štev. 43 direkcije pošte v Ljubljani, Sv. Jakoba trg št. 2, I. nadstropje, vzorec, načrti in pogoji pa so na vpogled pri tehnični sekciji, soba štev. 75.

Ponudnik mora položiti 5% kavecijo (odnosno 10%, če je tuj državljan) ponudene vsote pri Pomožnem uradu direkcije pošte v Ljubljani najkasneje do 10. ure na dan dražbe.

Dražbe se lahko udeležijo le ponudniki, ki je v tehnični sekciji vpogledal in prevzel pogoje ali če je prejel pogoje neposredno.

V Ljubljani, dne 22. novembra 1924.

se dobi v vseh špecerijskih prodajalnah.

Pisarna: Ljubljana, Gradišče 13.

Razširjajte

„Trgovski list“!

Edini tihi pisalni stroj z neomejeno trpežnostjo

L. C. SMITH & BROS, MOD. 8

brez najmanjšega ropota, ker so val tečaji na krogličnih tečajih.

Zastopstvo:

Ludovik Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6./I.

Najboljše „Pfaff“ šivalne stroje

po ugodnih cenah in plačilnih pogojih priporoča

IGN. VOK, Ljubljana

Sodna ulica št. 7.